

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (veliko vijeće)

15. siječnja 2014. *

„Socijalna politika – Direktiva 2002/14/EZ – Povelja o temeljnim pravima Europske unije –
Članak 27. – Uspostavljanje predstavničkih tijela osoblja pod uvjetom postojanja određenog graničnog
broja zaposlenih radnika – Izračun graničnih brojeva – Nacionalni propis suprotan pravu Unije –
Uloga nacionalnog suca“

U predmetu C-176/12,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je podnio Cour de cassation (Francuska), odlukom od 11. travnja 2012., koju je Sud zaprimio 16. travnja 2012., u postupku

Association de médiation sociale

protiv

Union locale des syndicats CGT,

Hichem Laboubi,

Union départementale CGT des Bouches-du-Rhône,

Confédération générale du travail (CGT),

SUD (veliko vijeće),

u sastavu: V. Skouris, predsjednik, K. Lenaerts, potpredsjednik, R. Silva de Lapuerta, M. Ilešič i M. Safjan, predsjednici vijeća, J. Malenovský, E. Levits (izvjestitelj), J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev, C. Toader, D. Šváby, M. Berger i A. Prechal, suci,

nezavisni odvjetnik: P. Cruz Villalón,

tajnik: V. Tourrès, administrator,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 23. travnja 2013.,

uzimajući u obzir podnesena očitovanja:

— za Union locale des syndicats CGT, H. Laboubi, Union départementale CGT des Bouches-du-Rhône i la Confédération générale du travail (CGT), H. Didier i F. Pinet, odvjetnici,

— za francusku vladu, N. Rouam kao i G. de Bergues i J. Rossi, u svojstvu agenata,

* Jezik postupka: francuski

- za njemačku vladu, K. Petersen, u svojstvu agenta,
  - za nizozemsku vladu, M. Noort i C. Wissels, u svojstvu agenata,
  - za poljsku vladu, J. Faldyga i A. Siwek, kao i B. Majczyna i M. Szpunar, u svojstvu agenata,
  - za Europsku komisiju, J. Enegren, D. Martin i G. Rozet, u svojstvu agenata,
- nakon saslušanja prijedloga mišljenja nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 18. srpnja 2013.,
donosi sljedeću

Presudu

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 27. Povelje o temeljnim pravima Europske unije (u daljnjem tekstu: Povelja), kao i Direktive 2002/14/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 11. ožujka 2002. o uspostavljanju općeg okvira za obavješćivanje i savjetovanje s radnicima u Europskoj zajednici (SL L 80, str. 29.), (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 5., str. 182.).
- 2 Zahtjev je upućen u okviru spora između Association de médiation sociale (u daljnjem tekstu: AMS) protiv Union locale des syndicats CGT, kao i H. Laboubija, Union départementale CGT des Bouches-du-Rhône i Confédération générale du travail (CGT) u vezi s uspostavljanjem, od strane mjesno nadležnog sindikalnog saveza, predstavničkih tijela osoblja unutar AMS-a.

Pravni okvir

Propisi Unije

- 3 Članak 27. Povelje glasi kako slijedi:

„Radnicima i njihovim predstavnicima moraju biti, na odgovarajućim razinama, osigurana prava na pravodobno informiranje i savjetovanje u slučajevima i pod uvjetima koje propisuju pravo Unije, nacionalni zakoni i praksa.“

- 4 Članak 1. Direktive 2002/14 naslovljen „Cilj i načela“ propisuje:

„1. Svrha je ove Direktive uspostaviti opći okvir kojim se utvrđuju minimalni zahtjevi u pogledu prava radnika na obavješćivanje i savjetovanje u poduzećima ili pogonima u Zajednici.

2. Praktična rješenja za obavješćivanje i savjetovanje definiraju se i provode u skladu s nacionalnim pravom i praksom vezanom uz odnose među socijalnim partnerima na snazi u pojedinim državama članicama tako da se osigura njihova učinkovitost.

[...]“

- 5 Članak 2. te direktive, koji se odnosi na definicije, glasi kako slijedi:

„Za potrebe ove Direktive primjenjuju se sljedeće definicije:

[...]

d) „radnik“ znači bilo koja osoba koja je u predmetnoj državi članici zaštićena kao radnik nacionalnim radnim zakonodavstvom i u skladu s nacionalnom praksom;

[...]“

6 Članak 3. navedene direktive naslovljen „Područje primjene“ utvrđuje u svom stavku 1.:

„Ova se Direktiva, u skladu s odabirom država članica, primjenjuje na:

- a) poduzeće s najmanje 50 radnika u jednoj od država članica; ili
- b) pogone s najmanje 20 radnika u jednoj od država članica.

Država članica određuje metodu izračuna graničnog broja zaposlenih radnika.“

7 Članak 4. Direktive 2002/14, naslovljen „Praktična rješenja u pogledu obavješćivanja i savjetovanja“, navodi u prvom stavku:

„Sukladno načelima iz članka 1. i ne dovodeći u pitanje bilo kakve važeće odredbe i/ili prakse koje su povoljnije za radnike, države članice utvrđuju praktična rješenja za izvršavanje prava na obavješćivanje i savjetovanje na odgovarajućoj razini u skladu s ovim člankom.“

8 Članak 11. Direktive 2002/14 propisuje da države članice donose zakone i druge propise potrebne za usklađivanje s ovom direktivom najkasnije do 23. ožujka 2005., ili osiguravaju da socijalni partneri do tog datuma sporazumno uvedu potrebne odredbe, s tim da su države članice obvezne poduzeti sve potrebne mjere koje im omogućuju da u svakom trenutku mogu jamčiti rezultate propisane ovom direktivom.

Francuski propisi

9 U skladu s člankom L. 2312-1 Zakonika o radu, izbor predstavnika osoblja obavezan je za sve institucije s najmanje jedanaest zaposlenika.

10 Ako poduzeće ili institucija ima pedeset zaposlenika ili više, sindikalne organizacije određuju, primjenom članka L. 2142-1-1 i L. 2143-3 ovog Zakonika, sindikalnog predstavnika i osnivaju, primjenom članka L. 2322-1 navedenog Zakonika, radničko vijeće.

11 Članak L. 1111-2 Zakonika o radu utvrđuje:

„Radi provedbe odredaba ovog Zakonika radna mjesta u poduzeću računaju se sukladno sljedećim odredbama:

- 1° Zaposlenici s ugovorom o radu na neodređeno vrijeme na puno radno vrijeme i radnici koji obavljaju poslove kod kuće u cijelosti se ubrajaju u radna mjesta u poduzeću;
- 2° Zaposlenici s ugovorom o radu na određeno vrijeme, zaposlenici s ugovorom o radu za povremeno obavljanje poslova, zaposlenici stavljeni na raspolaganje poduzeću od strane vanjskog poduzeća koji su prisutni u prostorima poduzeća korisnika i tamo rade najmanje jednu godinu, kao i privremeni zaposlenici, ubrajaju se u radna mjesta u poduzeću u omjeru vremena njihove prisutnosti tijekom dvanaest proteklih mjeseci. Međutim, zaposlenici s ugovorom o radu na određeno vrijeme i zaposlenici stavljeni na raspolaganje od strane vanjskog poduzeća, uključujući

privremene zaposlenike, isključeni su iz izračuna radnih mjesta kada zamjenjuju zaposlenika koji je odsutan ili čiji ugovor o radu miruje, osobito zbog roditeljnog dopusta, posvojiteljskog dopusta ili roditeljskog dopusta;

3° Zaposlenici na nepuno radno vrijeme, bez obzira na narav njihovog ugovora o radu, uzimaju se u obzir dijeleći ukupan zbroj sati upisanih u njihove ugovore o radu sa zakonskim trajanjem ili ugovorenim trajanjem rada.“

12 Članak L. 1111-3 Zakonika o radu propisuje:

„Ne uzimaju se u obzir prilikom izračuna radnih mjesta u poduzeću:

- 1) Pripravnici;
- 2) Osobe s ugovorom za poticanje zapošljavanja tijekom trajanja sporazuma predviđenog člankom L. 5134-66;
- 3) (Ukinut);
- 4) Osobe s ugovorom o mentorstvu u poslu tijekom trajanja sporazuma navedenog u članku L. 5134-19-1;
- 5) (Ukinut);
- 6) Osobe s ugovorom o usavršavanju do roka predviđenog ugovorom ako je isti na određeno vrijeme ili sve do kraja aktivnosti usavršavanja ako je ugovor na neodređeno vrijeme.

Međutim, ti se zaposlenici uzimaju u obzir prilikom primjene zakonskih odredaba koje se odnose na tarifikaciju rizikâ od ozljeda na radu i profesionalnih bolesti.“

Glavni postupak i prethodna pitanja

- 13 AMS je udruga na koju se primjenjuje Zakon o ugovoru o udruživanju od 1. srpnja 1901. Ta udruga sudjeluje u provedbi postupaka društvenog mirenja i prevencije delinkvencije u gradu Marseilleu (Francuska). Također joj je zadaća poticanje ponovnog profesionalnog uključivanja osoba bez posla ili osoba suočenih s društvenim i profesionalnim poteškoćama u pristupu zapošljavanju. U tom pogledu AMS im predlaže stjecanje stručnog obrazovanja u području društvenog mirenja na temelju individualnog stručnog projekta.
- 14 Union départementale CGT des Bouches-du-Rhône je 4. lipnja 2010. imenovao H. Laboubija za predstavnika sindikalnog odjela osnovanog unutar AMS-a.
- 15 AMS osporava navedeno imenovanje. On smatra da ima manje od jedanaest radnih mjesta i, *a fortiori*, manje od pedeset zaposlenika te da stoga nije dužan, prema relevantnim nacionalnim propisima, provesti mjere za zastupljenost radnika kao što je izbor predstavnika osoblja.
- 16 Naime, radi utvrđivanja ispunjenosti tih graničnih brojeva od jedanaest ili pedeset zaposlenika unutar udruge, AMS smatra da iz izračuna njegovih radnih mjesta treba isključiti, u skladu s člankom L. 1111-3 Zakonika o radu, pripravnike, radnike s ugovorom za poticanje zapošljavanja ili ugovorom o mentorstvu u poslu kao i radnike s ugovorima o usavršavanju (u daljnjem tekstu: radnici s pomoćnim ugovorima).

- 17 Žalbeni sud Marseillea, postupajući po tužbi AMS-a za poništenje imenovanja H. Laboubija za predstavnika sindikalnog odjela CGT-a kao i po protutužbi tog sindikata kojom se traži nalaganje AMS-u organiziranja izborâ u cilju uspostave predstavničkih tijela osoblja u svojoj organizaciji, prosljedio je Cour de cassationu prioriteto pitanje o ustavnosti odredaba članka L. 1111-3 Zakonika o radu.
- 18 Cour de cassation se zatim obratio Conseil constitutionnelu s navedenim pitanjem. Potonji je 29. travnja 2011. utvrdio da je članak L. 1111-3 Zakonika o radu usklađen s Ustavom.
- 19 H. Laboubi i Union locale des syndicats CGT des Quartiers Nord, kojima su se dobrovoljno pridružili Union départementale CGT des Bouches-du-Rhône i CGT, naveli su pred Žalbenim sudom u Marseilleu da su odredbe članka L. 1111-3 Zakonika o radu ipak suprotne pravu Unije kao i međunarodnim obvezama Republike Francuske.
- 20 Ponovno odlučujući 7. srpnja 2011., Tribunal d'instance u Marseilleu usvojio je navedene navode i odbio primjenu odredaba članka L. 1111-3 Zakonika o radu zbog neusklađenosti s pravom Unije. Stoga je navedeni sud potvrdio imenovanje H. Laboubija za predstavnika sindikalnog odjela nakon što je utvrdio da u odsutnosti primjene izuzećâ predviđenih člankom L. 1111-3 Zakonika o radu, radna mjesta u dotičnoj udruzi uvelike nadilaze granični broj od pedeset zaposlenika.
- 21 AMS je protiv te presude podnio žalbu Cour de cassationu.
- 22 U tim je uvjetima Cour de cassation odlučio prekinuti postupak i postaviti Sudu sljedeća prethodna pitanja:
- „1) Može li se na temeljno pravo na informiranje i savjetovanje radnikâ, priznato člankom 27. [Povelje] i navedeno u odredbama Direktive [2002/14], pozvati u sporu između pojedinaca u svrhu provjere usklađenosti nacionalne mjere za provedbu [ove] Direktive?
- 2) U slučaju potvrdnog odgovora, trebaju li se te iste odredbe tumačiti na način da se protive nacionalnoj zakonskoj odredbi koja isključuje radnike s [pomoćnim] ugovorima iz izračuna radnih mjesta poduzeća, osobito radi utvrđivanja zakonskih graničnih brojeva za uspostavu predstavničkih tijela osoblja?“

O prethodnim pitanjima

- 23 Svojim pitanjima, koje je potrebno razmotriti zajedno, sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 27. Povelje, sâm ili zajedno s odredbama Direktive 2002/14, tumačiti na način da se, kad se pokaže da je nacionalna odredba za provedbu ove direktive, kao što je članak L. 1111-3 Zakonika o radu, neusklađena s pravom Unije, na taj članak Povelje može pozvati u sporu između pojedinaca kako bi se navedena nacionalna odredba izuzela od primjene.
- 24 U tom pogledu ponajprije valja navesti da je Sud već smatrao da, definirajući u članku 2. točki (d) Direktive 2002/14 okvir osoba koje se uzimaju u obzir prilikom izračuna radnih mjesta u poduzeću, države članice ne mogu isključiti iz navedenog izračuna određenu kategoriju osoba koja je prvotno ušla u taj okvir (vidjeti presudu od 18. siječnja 2007., Confédération générale du travail i dr., C-385/05, Zb., str. I-611., t. 34.).
- 25 Naime, nacionalni propis kao što je onaj o kojem je riječ u glavnom postupku, koji isključuje iz izračuna radnih mjesta u poduzeću određenu kategoriju radnika, ima za posljedicu izuzimanje određenih poslodavaca od obveza predviđenih Direktivom 2002/14 i uskraćivanje njihovim radnicima

prava koja su im njome priznata. Stoga je takve naravi da oduzima navedenim pravima njihov sadržaj, a time i toj direktivi njezin koristan učinak (vidjeti ranije navedenu presudu *Confédération générale du travail i dr.*, t. 38.).

- 26 Uistinu, ustaljena je sudska praksa da promicanje zapošljavanja, koje ističe francuska vlada u glavnom postupku, čini legitiman cilj socijalne politike i da države članice raspolažu širokom marginom prosudbe prilikom izbora mjera kojima se mogu ostvariti ciljevi njihove socijalne politike (vidjeti ranije navedenu presudu *Confédération générale du travail i dr.*, t. 28. kao i navedenu sudsku praksu).
- 27 Međutim, ta margina prosudbe kojom raspolažu države članice u području socijalne politike ne može imati za učinak onemogućavanje provedbe temeljnog načela prava Unije ili odredbe tog istog prava (vidjeti ranije navedenu presudu *Confédération générale du travail i dr.*, t. 29.).
- 28 Naime, tumačenje Direktive 2002/14, prema kojem članak 3. stavak 1. iste omogućava državama članicama isključenje iz izračuna radnih mjesta u poduzeću određenu kategoriju radnika iz razloga kao što su oni koje je navela francuska vlada u glavnom postupku, bilo bi nespojivo s člankom 11. navedene direktive, koji propisuje da države članice moraju usvojiti sve potrebne odredbe kako bi mogle jamčiti rezultate koje nameće Direktiva 2002/14 jer bi impliciralo da je državama članicama dopušteno suzdržati se od te jasne i precizne obveze rezultata koja je nametnuta pravom Unije (vidjeti ranije navedenu presudu *Confédération générale du travail i dr.*, t. 40., kao i navedenu sudsku praksu).
- 29 Imajući u vidu prethodna razmatranja, valja zaključiti da članak 3. stavak 1. Direktive 2002/14 treba tumačiti na način da se protivi nacionalnoj odredbi kao što je članak L. 1111-3 Zakonika o radu, koji isključuje radnike s pomoćnim ugovorima iz izračuna radnih mjesta u poduzeću prilikom utvrđivanja zakonskih graničnih brojeva za uspostavu predstavničkih tijela osoblja.
- 30 Kao drugo, valja ispitati ispunjava li Direktiva 2002/14, a osobito njezin članak 3. stavak 1., uvjete za stvaranje izravnog učinka i, ako je to slučaj, mogu li se na njega pozvati tuženici u glavnom postupku protiv AMS-a.
- 31 U tom pogledu valja podsjetiti da se, prema ustaljenoj sudskoj praksi Suda, u svim slučajevima gdje se odredbe neke direktive čine, s obzirom na njihov sadržaj, bezuvjetnima i dovoljno preciznima, pojedinci mogu na njih pozivati pred nacionalnim sudovima protiv države, bilo da je ona propustila pravodobno prenijeti direktivu u nacionalno pravo ili ju je pogrešno prenijela (vidjeti presudu od 5. listopada 2004., *Pfeiffer i dr.*, C-397/01 do C-403/01, Zb., str. I-8835., t. 103., kao i navedenu sudsku praksu).
- 32 U ovom slučaju članak 3. stavak 1. Direktive 2002/14 propisuje da je na državama članicama određivanje načina izračuna graničnih brojeva zaposlenih radnika.
- 33 Ako članak 3. stavak 1. Direktive 2002/14 ostavlja državama članicama određenu marginu prosudbe prilikom usvajanja potrebnih mjera radi provedbe te direktive, ta okolnost međutim ne utječe na precizan i bezuvjetan karakter obveze uzimanja u obzir svih radnika koja je propisana tim člankom.
- 34 Naime, Sud je već utvrdio da, kao što je istaknuto u t. 24. ove presude, s obzirom na to da je Direktiva 2002/14 definirala okvir osoba koje se uzimaju u obzir prilikom izračuna, države članice ne mogu isključiti iz navedenog izračuna određenu kategoriju osoba koja je prvotno ušla u taj okvir. Stoga, iako navedena direktiva ne propisuje državama članicama način na koji su dužne uzeti u obzir radnike na koje se odnosi njezino područje primjene kod izračuna graničnih brojeva zaposlenih radnika, ona ipak propisuje da ga moraju uzeti u obzir (ranije navedena presuda *Confédération générale du travail i dr.*, t. 34.).
- 35 Imajući u vidu tu sudsku praksu u vezi s člankom 3. stavkom 1. Direktive 2002/14 (vidjeti ranije navedenu presudu *Confédération générale du travail i dr.*, t. 40.), proizlazi da ta odredba ispunjava potrebne uvjete za stvaranje izravnog učinka.

- 36 Međutim, valja podsjetiti da se prema ustaljenoj sudskoj praksi čak i jasna, precizna i bezuvjetna odredba direktive koja dodjeljuje prava ili nameće obveze pojedincima ne može primijeniti kao takva u okviru spora koji suprotstavlja isključivo pojedince (vidjeti ranije navedenu presudu Pfeiffer i dr., t. 109., kao i presudu od 19. siječnja 2010., Küçükdeveci, C-555/07, Zb., str. I-365., t. 46.).
- 37 U tom pogledu, u točki 13. ove presude utvrđeno je da je AMS udruga privatnog prava, čak i ako ima društveni poziv. Iz toga proizlazi da se, iz razloga pravne naravi AMS-a, tuženici u glavnom postupku ne mogu protiv te udruge pozivati na odredbe Direktive 2002/14 kao takve (vidjeti u tom smislu presudu od 24. siječnja 2012., Dominguez, C-282/10, t. 42.).
- 38 Ipak, Sud je smatrao da je nacionalni sud koji postupa u sporu isključivo između pojedinaca dužan, kad primjenjuje odredbe unutarnjeg prava usvojene u cilju prenošenja obveza predviđenih direktivom, uzeti u obzir sveukupnost pravila nacionalnog prava i tumačiti ih, u najvećoj mogućoj mjeri, u svjetlu teksta kao i cilja te direktive radi postizanja rješenja usklađenog s ciljem iste (vidjeti ranije navedenu presudu Pfeiffer i dr., t. 119.).
- 39 Međutim, Sud je naveo da to načelo usklađenog tumačenja nacionalnog prava poznaje određene granice. Stoga je obveza nacionalnog suca da se pozove na sadržaj direktive prilikom tumačenja i primjene relevantnih pravila unutarnjeg prava ograničena općim načelima prava i ne može služiti kao temelj *contra legem* tumačenja nacionalnog prava (vidjeti ranije navedene presude od 15. travnja 2008., Impact, C-268/06, Zb., str. I-2483., t. 100., i Dominguez, t. 25.).
- 40 Iz odluke o upućivanju proizlazi da se u glavnom postupku Cour de cassation suočio s takvom granicom da se članak L. 1111-3 Zakonika o radu ne može usklađeno tumačiti s Direktivom 2002/14.
- 41 U tim okolnostima valja provjeriti, kao treće, je li situacija u glavnom postupku slična onoj u predmetu koji je doveo do ranije navedene presude Küçükdeveci na način da je moguće pozvati se na članak 27. Povelje, sâm ili zajedno s odredbama Direktive 2002/14, u sporu između pojedinaca kako bi se odbacila, po potrebi, nacionalna odredba koja nije usklađena s navedenom direktivom.
- 42 S obzirom na članak 27. Povelje, kao takav, treba podsjetiti da iz ustaljene sudske prakse proizlazi da se temeljna prava koja se jamče u pravnom sustavu Unije primjenjuju na sve situacije uređene pravom Unije (vidjeti presudu od 26. veljače 2013., Åkerberg Fransson, C-617/10, t. 19.).
- 43 Stoga, budući da se nacionalnim propisom o kojem je riječ u glavnom postupku provodi Direktiva 2002/14, članak 27. Povelje primjenjiv je na predmet u glavnom postupku.
- 44 Valja također navesti da članak 27. Povelje naslovljen „Pravo radnika na informiranje i savjetovanje u poduzeću“ propisuje da radnicima moraju biti, na različitim razinama, osigurana prava na informiranje i savjetovanje u slučajevima i pod uvjetima propisanim pravom Unije kao i nacionalnim zakonima i praksom.
- 45 Stoga iz teksta članka 27. Povelje jasno proizlazi da ga, u cilju postizanja svih njegovih učinaka, treba precizirati odredbama prava Unije ili nacionalnog prava.
- 46 Naime, postojanje zabrane, propisane člankom 3. stavkom 1. Direktive 2002/14 i upućene državama članicama, isključivanja iz izračuna radnih mjesta u poduzeću određene kategorije radnika koja je prvotno ušla u okvir osoba koje se uzima u obzir kod navedenog izračuna, ne može se zaključiti, kao izravno primjenjivo pravno pravilo, ni iz teksta članka 27. Povelje ni iz objašnjenja u vezi s navedenim člankom.

- 47 Valja navesti u tom pogledu da se okolnosti predmeta u glavnom postupku razlikuju od onih koje su dovele do ranije navedene presude *Kücükdeveci* utoliko što je načelo nediskriminacije s obzirom na dob, o kojem je riječ u potonjem predmetu, utvrđeno člankom 21. stavkom 1. Povelje, dovoljno samo po sebi za davanje pojedincima subjektivnog prava na koje se može pozvati kao takvo.
- 48 Stoga se u sporu kao što je onaj u glavnom postupku ne može pozvati na članak 27. Povelje kao takav, a kako bi se zaključilo da se odbacuje nacionalna odredba koja nije usklađena s Direktivom 2002/14.
- 49 Tu tvrdnju nije moguće osporiti spojem članka 27. Povelje s odredbama Direktive 2002/14, s obzirom na to da, u mjeri u kojoj navedeni članak nije sâm po sebi dovoljan za davanje pojedincima prava na koje se može pozvati kao takvo, drugačije ne može biti ni u slučaju takvog spoja.
- 50 Međutim, stranka koja je oštećena zbog neusklađenosti nacionalnog prava s pravom Unije može se pozvati na sudsku praksu proizašlu iz presude od 19. studenoga 1991., *Francovich i dr.* (C-6/90 i C-9/90, Zb., str. I-5357.), kako bi ostvarila, po potrebi, naknadu pretrpljene štete (vidjeti ranije navedenu presudu *Dominguez*, t. 43.).
- 51 Iz svega prethodnog proizlazi da članak 27. Povelje, sâm ili zajedno s odredbama Direktive 2002/14, treba tumačiti na način da se, ako se pokaže da je nacionalna odredba za prijenos ove direktive, kao što je članak L. 1111-3 Zakonika o radu, neusklađena s pravom Unije, na taj članak Povelje ne može pozvati u sporu između pojedinaca kako bi se navedena nacionalna odredba izuzela od primjene.

Troškovi

- 52 Budući da postupak, u odnosu na stranke glavnog postupka, ima svojstvo prethodnog pitanja pred nacionalnim sudom, na nacionalnom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, različiti od troškova spomenutih stranaka, ne mogu biti predmet naknade.

Slijedom navedenog, Sud (veliko vijeće) odlučuje:

Članak 27. Povelje o temeljnim pravima Europske unije, sâm ili zajedno s odredbama Direktive 2002/14/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 11. ožujka 2002. o uspostavljanju općeg okvira za obavješćivanje i savjetovanje s radnicima u Europskoj zajednici, treba tumačiti na način da se, ako se pokaže da je nacionalna mjera za provedbu ove direktive, kao što je članak L. 1111-3 francuskog Zakonika o radu, neusklađena s pravom Unije, na taj članak Povelje ne može pozvati u sporu između pojedinaca kako bi se navedena nacionalna odredba izuzela od primjene.

Potpisi